

Samenvatting

Inleiding

Door de toenemende globalisering en bijbehorende concurrentiegroei tussen bedrijven over de hele wereld, de economische recessie in veel landen, en de groeiende behoefte aan duurzame inzetbaarheid, wordt het behouden, verbeteren en optimaliseren van individuele werkprestatie (IWP) van werknemers steeds belangrijker (hoofdstuk 1). Verschillende wetenschappelijke velden dragen hiervoor aanpakken en oplossingen aan. Vanuit het veld van de arbeidsepidemiologie worden bijvoorbeeld gezondheidschecks ingezet, en interventies gericht op het bevorderen van de gezondheid van werknemers (door bijvoorbeeld het verbeteren van de arbeidsomstandigheden, ergonomie, of een gezonde leefstijl) ontwikkeld. Het veld van de arbeids- en organisatiepsychologie is betrokken bij het werven en aannemen van personeel, beoordelingsprocedures, en opleidings- en ontwikkelingsprogramma's. Het veld van management en economie richt zich voornamelijk op het totale werksysteem, en kijkt naar factoren zoals werkprocessen, technologische beperkingen en organisatiestructuur.

Ondanks het belang en de populariteit van IWP, is er weinig consensus over hoe we dit construct moeten definiëren en conceptualiseren. Wanneer men kijkt naar onderzoek uit de verschillende wetenschappelijke velden, lijkt een duidelijke definitie en conceptueel model van IWP te ontbreken. In overeenstemming met het gebrek aan een duidelijke definitie en conceptueel model, is er een veelvoud aan instrumenten om IWP (of daaraan gerelateerde constructen) te meten. Het gebrek aan consensus over hoe we IWP moeten definiëren, conceptualiseren en meten, is onwenselijk, omdat een valide meting een voorwaarde is om de effectiviteit van interventies, procedures en strategieën om IWP te behouden, verbeteren, en optimaliseren accuraat in kaart te brengen. Het doel van dit proefschrift was om een volledig, generiek, en kort meetinstrument voor IWP te ontwikkelen en valideren.

Deel I. Ontwikkelingsfase

De eerste stap richting de ontwikkeling van een volledig, generiek, en kort meetinstrument voor IWP was het vaststellen van een duidelijke definitie en conceptueel model van IWP. Hoofdstuk 2 presenteert een multidisciplinaire, systematische review van de literatuur over conceptuele modellen van IWP. In dit hoofdstuk is gekozen voor de definitie van IWP als *“gedragingen of acties die relevant zijn voor de doelstelling van de organisatie”* (Campbell, 1990). Een geïntegreerd conceptueel model wordt voorgesteld, waarin IWP bestaat uit vier

brede, generieke dimensies: taakprestatie, contextuele prestatie, adaptieve prestatie, en contraproductief werkgedrag.

Dit conceptueel model bood het startpunt voor de ontwikkeling van de Individuele Werkprestatie Vragenlijst (IWPV). Om de dimensies in het conceptueel model te operationaliseren, zijn alle mogelijke indicatoren van IWP geïdentificeerd met behulp van de wetenschappelijke literatuur, bestaande vragenlijsten, en interviews met experts (hoofdstuk 3). Vervolgens werden de meest relevante en generieke indicatoren voor elke dimensie geselecteerd door experts met verschillende achtergronden. De geselecteerde indicatoren zijn gebruikt om de eerste versie van de IWPV te ontwikkelen.

Deel II. Veldtest fase

In hoofdstuk 4 wordt de veldtest van de eerste versie van de IWPV beschreven (de IWPV 0.1). Om de generieke toepasbaarheid te toetsen, is de IWPV 0.1 getest in een brede steekproef van Nederlandse *blue collar* (fysieke arbeiders), *pink collar* (dienstverleners), en *white collar* (kantoorwerkers) werknemers. Uit de resultaten van de veldtest bleek de factor structuur van de IWPV uit drie dimensies te bestaan, waarbij de vragen uit de contextuele prestatie en adaptieve prestatie dimensies op één factor laadden. Op basis hiervan is het conceptueel model aangepast door de contextuele en adaptieve prestatie dimensies samen te voegen. Vervolgens is Rasch analyse (Rasch, 1960) gedaan om gedetailleerder te kijken naar het functioneren van de IWPV vragen. Alleen de vragen die goed in het Rasch model pasten, en generiek toepasbaar waren, zijn geïnccludeerd in de tweede versie van de IWPV (de IWPV 0.2).

Op basis van de resultaten uit hoofdstuk 4 bleek de targetting van de IWPV 0.2 nog niet optimaal. Voor de taakprestatie en de contextuele prestatie schaal, waren er onvoldoende vragen die het hogere bereik van de schaal maten (d.w.z. moeilijke vragen), terwijl er voor de contraproductief werkgedrag schaal onvoldoende vragen waren die het lagere bereik van de schaal maten (d.w.z. makkelijke vragen). Hierdoor was de IWPV 0.2 minder goed in staat om werknemers met een hoge taakprestatie en hoge contextuele prestatie van elkaar te onderscheiden, en minder goed in staat om werknemers met laag contraproductief werkgedrag van elkaar te onderscheiden. Om de targetting van de IWPV te verbeteren is een verbeteringsronde gehouden, die wordt beschreven in hoofdstuk 5. Verbeterde targetting van de taakprestatie en contextuele prestatie schaal werd bereikt door nieuwe vragen aan de schalen toe te voegen. De definitieve versie van de vragenlijst – de IWPV 1.0 – is geboren.

Deel III. Validatie van de IWPV

In hoofdstuk 6 worden twee typen construct validiteit van de IWPV onderzocht. Als eerste werd de relatie van de IWPV met presentisme en werkbevlogenheid onderzocht (convergente validiteit). De IWPV schalen bleken lager dan verwacht te correleren met absoluut presentisme. Deze lager dan verwachte correlaties kunnen verschillende redenen hebben, zoals beperkingen in het afnemen van de presentisme vragen in het onderzoek, of gebrek aan conceptuele gelijkheid van IWP en absoluut presentisme. Zoals verwacht correleerde de IWPV zwak met relatief presentisme (eigen IWP vergeleken met collega's), en matig met werkbevlogenheid. Als tweede werd onderzocht of werknemers met een lage versus hoge werktevredenheid, en een slechte versus goede gezondheid, te onderscheiden waren op de IWPV (discriminatoire validiteit). Zoals verwacht was de IWPV in staat om onderscheid te maken tussen deze groepen. In het geheel genomen is de construct validiteit van de IWPV acceptabel.

In hoofdstuk 7 is de responsiviteit van de IWPV onderzocht in de Be Active & Relax gerandomiseerde gecontroleerde trial. Het doel van deze trial was om de effectiviteit van een interventie gericht op het stimuleren van bewegen en ontspanning van kantoormedewerkers te onderzoeken op herstelbehoefte. Correlaties tussen verschilcores op de IWPV en verschilcores op gelijke constructen (zoals presentisme) en niet-gelijke constructen (zoals herstelbehoefte) gebruikt in de trial, zijn onderzocht. Hoewel ten minste 85% van de correlaties in de verwachte richting waren, waren de meeste zwakker dan verwacht. De zwakker dan verwachte correlaties kunnen slechte responsiviteit van de IWPV aanduiden, maar kunnen ook verklaard worden door andere redenen, zoals een relatief gezonde, goed functionerende onderzoekspopulatie, kleine veranderingen op veel constructen in de studie, of onduidelijke richtlijnen over het interpreteren van correlaties tussen verschilcores. Er kunnen nog geen sterke conclusies worden getrokken over de responsiviteit van de IWPV, en meer onderzoek naar dit kenmerk is nodig.

Om internationaal gebruik van de IWPV te stimuleren, wordt in hoofdstuk 8 de cross-culturele aanpassing van de Nederlandse naar de Amerikaans-Engelse taal, volgens de richtlijnen van Beaton et al. (2000), gepresenteerd. Het proces bestond uit vijf stappen: een heenvertaling door twee onafhankelijke vertalers met Amerikaans als moedertaal, consensus, een terugvertaling door twee onafhankelijke vertalers met Nederlands als moedertaal, consensus van de expertgroep, en een pilot-test. Tijdens de pilot-test zijn interviews met 40 Amerikaanse werknemers gehouden om de begrijpelijkheid, toepasbaarheid, en volledigheid van de

Amerikaans-Engelse IWPV te onderzoeken. De vertaling werd uitgevoerd zonder grote problemen. In het algemeen waren deelnemers positief over de begrijpelijkheid, toepasbaarheid, en volledigheid van de vragenlijst. Vijf vragen zijn aangepast om beter aan te sluiten op het Amerikaans-Engels. De pilot-test liet goede resultaten zien wat betreft de interne consistentie van de Amerikaans-Engelse IWPV (Cronbach's alphas voor de schalen tussen 0.79 en 0.89) en goede content validiteit. De resultaten wijzen erop dat de cross-culturele aanpassing succesvol was, en dat de meeteigenschappen van de Amerikaans-Engelse IWPV goed zijn.

Discussie en conclusie

Hoofdstuk 9 geeft een overzicht van de belangrijkste bevindingen en een bespreking van de resultaten. Methodologische kwesties, zoals de generieke toepasbaarheid, de keuze voor zelfrapportage, en het ontbreken van een gouden standaard ter validatie, worden besproken. Sterktes en zwaktes, evenals aanbevelingen voor toekomstig onderzoek naar de IWPV, worden gepresenteerd. Het huidige proefschrift draagt bij aan consensus over de definitie en de conceptualisatie van IWP, en voorziet in een instrument om IWP op een gestandaardiseerde manier te meten. Hopelijk draagt dit bij aan de integratie tussen de verschillende onderzoeksvelden die IWP bestuderen. Ten slotte worden toepassingen van de in het proefschrift ontwikkelde kennis besproken voor onderzoek en praktijk.

Concluderend is het doel van dit proefschrift – om een volledig, generiek, en kort meetinstrument voor IWP te ontwikkelen en valideren – bereikt. De belangrijkste voordelen van de IWPV zijn dat deze alle relevante dimensies van IWP meet, generiek toepasbaar is voor werknemers uit verschillende beroepssectoren en werknemers met en zonder gezondheidsproblemen, en kort met slechts 18 vragen. Een dergelijk instrument is een voorwaarde om de effectiviteit van interventies, procedures en strategieën om IWP te behouden, verbeteren, en optimaliseren accuraat in kaart te brengen.